



DE PRIMERA MÀ

El Projecte Escoles dels Geganters de Sant Cugat

Text de Eva Tataret

Cada dos anys i des del 2007, els Geganters de Sant Cugat del Vallès organitzem la **Cercavila d'Escoles**, una activitat gegantera i escolar que forma part del que hem anomenat **Projecte Escoles**.

Dins aquest projecte oferim diverses activitats als centres educatius de Sant Cugat. Aquestes activitats i la mateixa Cercavila d'escoles compta amb el suport del Patronat d'Educació de l'Ajuntament de la ciutat. I els tallers s'ofereixen al **Pla de dinamització educativa (PDE)** que anualment elaboren els serveis del Patronat i que fan arribar a tots els centres educatius de la ciutat.

La primera activitat que els Geganters de Sant Cugat van organitzar fou un **taller de construcció i reparació de figures festives** amb el suport d'una professora del Taller Triangle, un espai municipal de creació artística destinat a infants i joves. L'activitat es presentava als centres educatius que la sol·licitaven amb l'objectiu de elaborar figures festives pròpies de l'escola. Durant aquests anys, l'activitat s'ha dut a terme en diferents formats, adaptant-se a les característiques de la demanda. Per exemple, alguns centres decidien fer un concurs entre tot l'alumnat per dissenyar i escollir la figura a realitzar i després de tenir el disseny fet, tot l'alumnat intervenia en la construcció de la figura. D'aquesta manera, hi ha centres on des de P-3 fins

a 6è l'alumnat estan orgullosos de dir que ells i elles han construït una figura i l'han poguda fer ballar. En altres centres, però, tot i que en l'elecció de la figura hi participen tots els nens i nenes del centre, la construcció recau en un

ció també és de reparació de figures, ja que considerem que el manteniment és molt important —els membres de colles geganteres ho saben molt bé!. I les figures a les escoles, ja us podeu imaginar que pateixen una mica.

Normalment estan a l'entrada, perquè formen part de la identitat del centre. Són moltes les petites mans que els saluden. I els portadors tenen poques ocasions de fer-los ballar. La reparació de figures normalment la duu a terme l'especialista de plàstica de l'escola, o algun mestre molt motivat amb les figures.



nivell en concret. Abans de la construcció de la figura escollida, la tallerista fa una presentació de l'imaginari festiu de Catalunya i dels tipus de figures que s'hi poden trobar, i mostra exemples de figures que ja existeixen. Les figures festives que han sorgit d'aquest taller de construcció de figures al llarg de 14 anys han estat moltes i molts diverses: capgrossos que representen un nen i una nena de l'Escola Joan Maragall, un pi de l'escola Pi d'en Xandri... i també dracs, cucaferes, àligues...

Quan fem la presentació del Projecte Escoles als centres educatius sempre els diem que dins de la carpeta de figures festives d'escola hi cap "tooot". I ja us podeu creure que s'ho prenen al peu de la lletra. Aquest taller de construc-

El taller de construcció i reparació es fa sobretot durant el curs que no hi ha Cercavila d'Escoles. En aquests moments, a Sant Cugat del Vallès hi ha més de 40 figures d'escola: gegantons, capgrossos, dracs, nans, àligues i cucaferes.

L'altra activitat que vam veure que era molt necessària oferir a les escoles era un **taller per aprendre a portar figures festives**. En aquest cas, un geganter veterà de la colla visita els centres que el sol·liciten i expliquen als nens i nenes com han de portar la seva figura. L'organització dels equips per portar la figura és molt important, tant per portar-la amb eficàcia com per transmetre que tots tenen un paper important, no només

el portador/a sinó també els guies. En aquest taller introduïm alguns conceptes propis del món geganter que són desconeguts per la canalla, com “plantar”, “espiell”, “cavallet”...

L'estrella d'aquest Projecte, però, és la **Cercavila d'Escoles**, la qual, al llarg del temps, ha anat variant de mica en mica. Hem de tenir en compte que aquesta és una activitat que s'organitza i s'impulsa en horari escolar, però es fa fora d'aquest horari, ja que la Cercavila sempre se celebra en cap de setmana. En les primeres edicions, les escoles duïen les figures el mateix dia de la Cercavila a la plantada. Aquest aspecte era una mica complicat, ja que demanava que les direccions obrissin els centres en dissabte i que les famílies s'organitzessin per transportar les figures des dels centres més allunyats. Per aquest motiu, vam proposar a l'Ajuntament que la Brigada Municipal anés a recollir les figures als centres més allunyats durant l'horari lectiu —generalment el divendres abans de la Cercavila. Això va facilitar molt les coses i també assegurava la participació de totes les escoles. Per arrodonir-ho, aprofitant que teníem totes les figures en un mateix, vam organitzar-ne una exposició, que s'ha fet tant al Monestir com al vestíbul de l'Ajuntament. Aquesta darrera ubicació va tenir molt bona acollida: el fet de tenir les figures en un espai seriós com la Casa de la Vila creava una situació transgressora que agrada tant als nens i nenes que expliquen orgullosos que tenen exposades les figures que ells i elles han creat, com, fins i tot, als treballadors i treballadores de l'Ajuntament, que somreïen quan els veïen allà, amb els seus aspectes divertits i plens de colors.

El desenvolupament de la Cercavila segueix el protocol de qualsevol activitat d'aquesta mena: una plantada amb totes les figures, esmorzar per a la canalla perquè agafin forces, recorregut i arribada a la plaça amb lliurament de records i ball final com a cloenda. Pel que fa al recorregut, és fàcil i sense pràcticament desnivell. Hem de pen-



sar que els petits portadors no treuen les figures dels seus centres pràcticament mai i que hem tingut portadors i portadores fins i tot d'educació infantil. Bé, en aquest cas, les mestres, sempre previsoros, van incorporar unes rodetes per si estaven cansats. La cercavila és una mica lenta, perquè els canvis sovint es fan lentament. També hem de pensar que les famílies, sovint amb canalla molt petita, van acompanyant les figures de les escoles. Tot plegat és acolorit, divertit i sorollós.

Un aspecte un mica més difícil és la música que acompanya cada centre. Són molt poques les escoles que disposen de grup de música estable i si en tenen, és molt probable que sigui de percussió. Tenim, però, a Sant Cugat un centre amb un projecte de música tradicional de flabiol i tamborí, l'escola Turó de Can Mates. Vam decidir informar a mestres, alumnat i famílies que la música que agrada a les figures és la música tradicional i que normalment són formacions amb gralla i tabal, però que les figures de les escoles tenen tantes ganes de sortir i ballar que si els acompanyen formacions de percussió, també anava bé. Hem procurat que aquestes formacions de percussió no fossin molt nombroses, perquè ens hem trobat que, si l'especialista de música feia un esforç per organitzar nens i nenes que fessin música tradicional amb flauta de bec, el so potent de la percussió no els tapés. Tanmateix, hem demanat col·laboració dels músics de les entitats de cultura popular del municipi i també de l'Escola de Música Tradicional de la nostra ciutat. Certament, aquestes col·laboracions han estat boníssimes en cada edició.

Un cop arribats a plaça, cada centre té un espai assignat. Tot i això, aquest

és un moment sempre una mica anàrquic i alguns portadors sempre comencen a ballar abans d'hora. Bé, ja organitzem aquesta part amb flexibilitat perquè és una festa i cal que tots ens ho passem molt bé. Els records que es donen per a la Cercavila d'Escoles hem procurat sempre que tinguessin un caràcter escolar i en alguna ocasió els han fet la mateixa canalla de la colla, la qual cosa hem aprofitat per fer cohesió de grup. Com a final de festa, en cada edició hem portat un grup de música. La plaça plena de canalla, pares, mares i mestres ballant envoltats de figures festives és una meravella!

Per acabar, una altra activitat que forma part del Projecte Escoles és **l'explicació del conte del Joan i la Marieta**, creat per Pere Rovira, i forma part també de l'oferta del PDE de l'Ajuntament. Explicuem la història dels gegants de la nostra ciutat i la tradició del *Ball del Paga-li, Joan*, que és l'acte central de la Festa Major de Sant Cugat del Vallès. Aquest conte el presentem en format de conte il·lustrat: anem al centre que ho sol·licita amb un il·lustrador i una contacontes, tots dos membres de la colla. Com el material necessari és molt simple (paper d'embalar penjat a una paret gran i retoladors), l'alumnat no s'ha de moure del centre, al qual no li suposa cap despesa extra. Aquest anys, hem explicat aquest conte a més de 5.000 nens i nenes del municipi. La il·lustració de gran format es queda al centre i els serveix per decorar-hi algun passadís. Aquesta activitat ens serveix per parlar de les figures de la ciutat, de la colla geganteria i de les diferents mostres de cultura popular amb què compta la nostra ciutat.◆